

Kannattaa äänestää

Monet äänestävät eduskuntavaaleissa yleisesti suosittua ehdokasta tai todennäköistä vaalivoittajaa. He pelkäävät hukkaavansa äänensä, jos toimivat toisin. He haluavat olla voittajan puolella. Silti äänestäjä voi haluta ratkaista etukäteen kysymyksen äänestämisen kannattavuudesta: Kannattaako äänestää? Äänestämisen kannattavuus on ensin määriteltävä.

Jos ehdokas saa niin runsaan äänisaaliin, että hän vetää mukanaan muita puolueensa ehdokkaita, se tarkoittaa myös, että yhden äänen vähennys hänen äänisaaliissaan ei olisi vaikuttanut mitenkään hänen valituksi tulemiseensa. Kenties siinä tapauksessa ääni tulisi käytettyä paremmin, jos sillä voisi avustaa jonkun vähemmän suosituksen mutta mieluisan ehdokkaan eduskuntaan. Mutta ei sekään ole aivan totta, sillä edes viimeisiä sijoja ei ratkaista yhdellä äänellä, tai ainakin sellainen on hyvin epätodennäköistä.

Vaaleihin ja äänestämiseen liittyvässä laskelmoinnissa kannattavuus on ongelmallinen käsite. On äärimmäisen harvinaista, että eduskuntavaaleissa yhden äänen siirtämisellä ratkaistaisiin yhtään mitään. Jos silti käytetään kannattavuutta eduskuntavaaleissa äänestämisen kriteerinä, jokaisen äänestäjän panos on oma ääni ja äänestäjät ovat siinä yhdenvertaisia. Tuotos on vaikeampi määritellä. Ei voida edes puhua kannattavuudesta, ellei äänellä saa jotain. Nämä molemmat puolet tarvitaan kannattavuuden arviointiin.

Jokainen äänestäjä saa hyvin pienen vastikkeen äänelleen. Äänestäjä kartuttaa ehdokkaansa äänisaalista yhdellä äänellä. Samalla ehdokkaan puolueen äänisaalis kasvaa yhdellä. Ehdokkaan ja puolueen tavoitteet saavat tukea. Jokaisella äänestäjällä on valta nostaa yhden ehdokkaan äänisaalista yhden äänen verran ja vaalien tulos jää voimaan tilastoihin, joita ei pyyhitä. Jokainen annettu ääni kasvattaa hiukan ehdokkaan yhteisöllistä arvovaltaa.

Äänestäjä saa sisäisen varmuuden, että hän on tehnyt jotain oikein, kun ei ole edistänyt mielestään huonompaa vaihtoehtoa joko toisin äänestämällä tai olemalla äänestämättä. Nämä pienet asiat, jotka äänestämällä voi saada, eivät olekaan mitättömiä. Äänestäjä tietää, että hän ei ole omasta puolestaan jättänyt yhteiskuntaa heitteille, vaan hän on antanut oman panoksensa ja osoittanut tahtonsa. Se on henkisesti kohottavaa. Siksi kannattaa äänestää.

Jos vaaligallupit ennustavat huonoa sinun ehdokkaallesi tai puolueellesi, älä välitä niistä. Äänestäjien kuuluu liikutella vaaligalluppeja eikä päinvastoin. Osallistu vaaleihin reippaalla asenteella, jota sinun ei tarvitse koskaan katua.